

LUJO MATUTINOVIĆ I NJEGOVI KARTOGRAFSKI UZORI

- između imperijalne kartografije i podaništva-

Mirela Slukan Altić

UDK: 355-05 Matutinović, L. 528.9(0.032)

94(497.5+497.16)“1806/1811“

Izvorni znanstveni rad

Mirela Slukan Altić

Institut društvenih znanosti Ivo Pilar

Marulićev trg 19/I, 10000Zagreb

mirela.altic@zg.t-com.hr

Rad analizira rukopisnu kartu južne Dalmacije i Boke kotorske koju je izradio Lujo Matutinović (1765-1844), major koji je služio Napoleonu u vrijeme francuske uprave u Dalmaciji. Karta koja je nastala kao sastavni dio njegovih rukopisa Uspomene i Ogled o Ilirskim provincijama, do sada nije objavljivana ni valorizirana. Na temelju Matutinovićevih rukopisa iz 1806. i 1811. godine, u radu donosimo podatke o nastanku karte, analiziramo njezin sadržaj te istražujemo kartografske predloške kojima se služio Matutinović pri sastavljanju svoje karte. Također, istražujemo moguću ulogu i namjenu karte u kontekstu vremena francuske uprave u Dalmaciji i borbe za uspostavom vlasti nad Bokom kotorskom

Ključne riječi: Lujo Matutinović, imperijalna kartografija, francuska uprava, Dalmacija, Boka kotorska

Uvod

Lujo Matutinović (1765., Krf - 1844., Split), dalmatinski je časnik čiji je život bio sudbinski obilježen isprepletanjem imperijalnih interesa Mletač-

ke Republike, Habsburške Monarhije i Francuskog Carstva i njihove smjene vlasti u području Dalmacije. Isprva u vojnoj službi Venecije, propašću Mletačke Republike 1797, prelazi u vojnu službu Habsburške Monarhije a potom, uspostavom francuske uprave 1806., dolazi u službu Napoleona. Propašću Napoleonova carstva pokušava obnoviti status u austrijskoj vojsci, no zbog prebrojnih političkih promjena i niza privatnih sudskih sporova, usprkos besprijeornoj vojnoj službi, nikada ne ostvaruje adekvatni pravni status i priznanje. Njegov život obilježen promjenom podaništva čak četiri puta, prema trima različitim i međusobno neprijateljskim imperijalnim silama, bio je previše za život jednog čovjeka. Umire sam, posve zaboravljen i rastrojen, 1. kolovoza 1844. godine u Splitu¹.

Samim početkom 19. stoljeća Lujo Matutinović sastavio je dva važna rukopisa u kojem opsuje povijesni razvoj, topografiju te tadašnju političku i gospodarsku situaciju na našem području koje se 1806. godine našlo pod francuskom upravom a kojima je priložio i vrijednu rukopisnu kartu južne Dalmacije i Boke kotorske. Prvi rukopis pod naslovom Uspomene dovršava 18. svibnja 1806. godine². Rukopis u opsegu od 108 stranica, sadrži vrlo samosvjesnu posvetu Njegovu Veličanstvu Napoleonu Velikom na čak šest stranica te rukopisnu kartu za koju Matutinović u svom rukopisu kaže da je jedina karta toga područja vrijedna pažnje francuskih generala³. Nakon 1806. Matutinović nastavlja raditi na svome djelu te do 1811. godine opseg rukopisa raste na čak 422 stranice i jednog lista posvete Napoleonu, ovaj put mnogo snažnije podanički intoniranoj. Rukopis koji je zaključio s 25. listopada 1811. godine pod imenom Ogljed o Ilirskim provincijama

---

1 Jedan od rijetkih Matutinovićevih poštovatelja i prijatelja u Splitu bio je Francesco Carrara koji je napisao i njegov životopis. U Carrarinoj ostavštini koja je pohranjena u Arheološkom muzeju u Splitu, čitav je niz dokumenata koji svjedoče o životu Luje Matutinovića kao i o njegovu odnosu s Carrarom. Usp. Duplančić, Arsen: Doba francuske uprave u Dalmaciji u svjetlu arhivistike, bibliotečne i numizmatičke građe Arheološkog muzeja u Splitu, 1989.

2 *Memories Historiques Politiques et Militaires sur la Dalmatie, L'Istrie et l'Albanie eu égard aux Possesseurs actuels. Par Monsieur Mattutinovich, Major au Service de Sa Majesté l'Empereur des Francais...*, Venise 18. may 1806. Ratni arhiv u Beču, K. VII.i.19.

3 *Memories*, Venise 18. may 1806, str. 5

i Crnoj Gori⁴, 2009. godine objavljen je u hrvatskom prijevodu s opsežnim predgovorom prof. Drage Roksandića⁵. Radi se o topografskom opisu Ilirskih provincija i Crne Gore pisan perom domaćeg čovjeka koji dobro poznaje lokalne prilike, ali i iskusnog vojskovođe koji svojem opisu donosi i čitav niz vojnih obavijesti ključnih za kontrolu spomenutog područja kao i njegovu potencijalnu obranu. Tom je rukopisu Matutinović ponovno priložio rukopisnu kartu južne Dalmacije i Boke kotorske koja je predmet ovog rada⁶. Analizom Matutinovićeve karte te njezinom usporedbom sa sličnim kartama njegovih suvremenika, iznosimo tezu o njezinu mogućem nastanku, sadržaju, točnosti te mogućim uzorima, te uopće o njezinoj namjeni i značenju koje joj je namijenio njezin autor.

Opći podaci o karti

Matutinovićeve karta južne Dalmacije i Boke kotorske, točnije područja Neretve, nekadašnje Dubrovačke Republike i mletačke Albanije, već na prvi pogled plijeni pozornost svojim odmjerenim, elegantnim izgledom. Pažljiv i skladan odabir boja češće prisutan kod karta nastalih iz pera nekog umjetnički nastrojenog prepisivača zajedno s istodobnom izrazitom matematičkom konciznošću i čistoćom karakterističnim za vojne karte, trebali su osigurati pozornost promatrača, kako bi se posvetio što pomni-

---

4 Essai Historique, Géographique Politique, Civil et Militaire sur Les Provinces Illýriennes, et sur le Monténégro Accompagné d'une Carte Géographique du Territorie voisin de la Narenta, de celui de Raguse, de l'Albanie Ex-Vénitienne du Monténégro, et du Littoral de ces différentes Contrées...". Ratni arhiv u Beču, sign. K.VII.i.26

5 Ogljed o Ilirskim provincijama i Crnoj Gori. Školska knjiga i Centar za komparativnohistorijske i interkulturalne studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2009.

6 Kako u Matutinovićeveu rukopisu iz 1806. godine sačuvanom u Ratnom arhivu u Beču nije priložena karta koju Matutinović opisuje u svom rukopisu, nemoguće je posve sigurno znati je li karta priložena rukopisu iz 1811. godine posve ista karta, njezin precrt ili pak njezina doradena verzija. Ipak, s obzirom na sadržaj i naslov karte kao i na činjenicu da je Matutinović nakon 1806. dobar dio vremena proveo utamničen i potpuno isključen iz društvenog života zbog sudskog procesa koji je vodio protiv Andree Querinija, posljednjega mletačkog providura u Dalmaciji koji je vjerojatno stajao iza ubojstva Matutinovićeve strica, Jurja Matutinovića, manje je vjerojatno da je nakon 1807. Matutinović imao mnogo vremena za terenske obilaske i značajniju doradu karte. O teškoj privatnoj sudbini Luje Matutinovića usp. tekst predgovora Drage Roksandića, str. 25-26

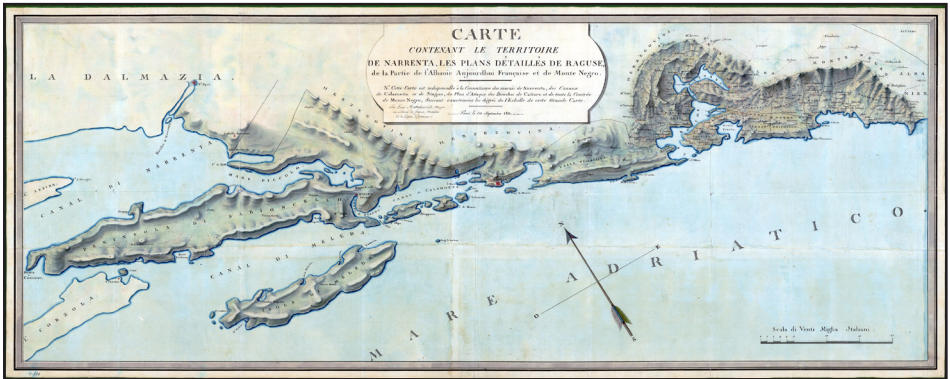
jem čitanju ove karte. Dakle, njezina reprezentativnost nije nimalo slučajna, ona je funkciji „uvjeravanja“ da se doista radi o važnoj karti, vrijednoj pozornosti i pažnje najviših vlasti, čak i samog Napoleona. A ona je to doista i zasluživala.

Radi se o rukopisnoj karti dojmljivih dimenzija 170x70 cm, u za ono vrijeme razmjerno krupnom mjerilu od 1:156 294⁷. Naslov karte glasi: *Carta contenant le territoire de Narrenta, les Plans detaillés de Raguse, de la partie de l' Albanie Aujourd'hui Francaise et de Monte Negro/ Par Louis Mattutnovic, Paris, 1811*⁸. Dakle, karta prikazuje teritorij Neretve, dubrovačko područje i dio Albanije (mletačke, op.a), danas Francuske, i Crne Gore. Sukladno podnaslovu karta je temeljena na poznavanju neretljanskih močvara, Koločepskog i Stonskog kanala, plana za napad Boke kotorske i čitave Crne Gore, a izrađena je prema točnom stupanjskom mjerilu. Iako karti poklanja posebnu pažnju ističući na više mjesta u svom rukopisu njezinu iznimnu važnost, zanimljivo je da u svojem rukopisu Matutinović spominje kartu samo u kontekstu njezine točnosti i važnosti, no ne i načina njezina nastanka. Matutinović nigdje ne navodi izvor svojih podataka niti opisuje na koji ju je način i kada sastavio. Ne spominje korištenje nikakvih mjernih instrumenata (kompasa), čak ni u kontekstu svoga kretanja po terenu, no to nije neuobičajeno. Mnogi istraživači - kartografi toga vremena u svojim terenskim dnevnicima ili putopisima ne spominju samu izradu karte iako je redovito prilažu svojim rukopisima. Dio njih čini to zato što se kartiranjem doista nisu bavili (najčešće su se služili nekim tuđim predloškom u koji su dočrtali poneko vlastito opažanje, npr. Fortis), a dio istraživača, osobito onih s vojnom naobrazbom, ne čini to zato što se određena razina njihova kartografskog znanja pretpostavlja sama po sebi. Dakle, pitanje kako je u kontekstu Oгледа nastala Matutinovićeва karta ostaje posve otvoreno. Je li sam rekognoscirao teren, vršio izmjere, je li za to imao vremena i tehničkih uvjeta, kako je dolazio do podataka? Na ta pitanja pokušat ćemo odgovoriti u sljedećim poglavljima temeljem podataka koji se naziru „između redaka“ njegovog rukopisa kao i usporedbom njegove karte s kartama njegovih suvremenika, osobito onih koje i sam spominje u svojem djelu.

---

7 Originalno mjerilo izraženo je u talijanskim miljama. Sukladno grafičkom mjerilu karte 20 talijanskih milja iznosi 23,75 cm na karti.

8 Ratni arhiv u Beču, sign. B.IX.a.467-1

Sl. 1 Matutinovićeva karta južne Dalmacije i Boke kotorske priložena rukopisu iz 1811.

Prostorni obuhvat i kompozicija karte

Govoreći o svojoj karti iz 1811. Godine, Matutinović tretira svoju kartu kao tri spojene karte. To je vidljivo iz naslova karte u kojem nabraja da je to karta teritorija Neretve, Dubrovnika i dijela Albanije, koji danas čine dio Francuskog Carstva, te Crne Gore. Pri tome je zanimljivo da Matutinovićeve karte ustvari prikazuje samo granicu prema Crnoj gori, a ne Crnu Goru samu kako bi to čitatelj iz naslova karte mogao zaključiti. Ista teza o tri karte razvidna je i iz njegova teksta *Ogleda* u kojem kaže: „Počinjem tvrdnjom da su tri zemljovida Dubrovnika, bivše mletačke Albanije i Crne Gore posve točna i da su jedini koji postoje u Europi (misli na svoju kartu, op.a): oni se mogu nadovezati na veliku kartu Dalmacije načinjenu prema naredbi vlade u Milanu 1809. godine, jer točno slijede njezina mjerila. Prvi, zemljovid Dubrovnika, prijeko je potreban za ispitivanje Koločepskog (*Calamota*) i Stonskog (*Stagno*) kanala. Drugi mora poslužiti za provjeru plana napada na Boku kotorsku. Treći omogućuje potpuno upoznavanje teško pristupačne zemlje Crne Gore“⁴⁹.

Pri tome valja napomenuti da je Matutinovićevo inzistiranje na trodjelnosti karte dosta neobično. Ta bi se njegova teza mogla objasniti činjenicom da se karta izvorno možda sastojala od 3 lista koja su naknadno spojena, no takav se spoj na bečkom primjerku ne primjećuje. Jedina otvorena mogućnost jest da je Matutinović izrađivao dio po dio karte te

ih naknadno kompilirao u jedinstveni kartografski prikaz. Međutim, u tom slučaju ostaje nejasno zašto je čak dva predjela karte - Neretvu i Crnu Goru čija imena ističe i u naslovu tek okvirno naznačio na karti (za Neretvu je ucrtao samo njezin utok u more, a za Crnu Goru samo nekoliko pograničnih naselja uz granicu s nekadašnjom mletačkom Albanijom koja je pripala Ilirskim provincijama).

Jedini logični odgovor koji se nameće gledajući cjelinu Matutinovićeve karte jest da se za navedene pojedine dijelove svoje karte koristio različitim predlošcima. Naime, već na prvi pogled uočljiva je različita količina geografskog sadržaja za pojedine dijelove Dalmacije koje prikazuje. U tom smislu osobito odstupa predio Boke koji je kartiran s daleko najviše informacija, područje bivše Dubrovačke Republike prikazano je razmjerno točno, ali s manje detalja, dok je predio oko Neretve skiciran s tek nekoliko šturih geografskih obavijesti. Iz te činjenice daje se naslutiti da je višedjelnost njegove karte prvenstveno uvjetovana različitim predlošcima kojima se služio (bez obzira na to je li kartu zaista crtao u dijelovima i naknadno spajao ili je karta od početka bila jedinstvena).

Matutinovićevo poznavanje karata svojih suvremenika i neki uzroci njegova kritičizma

Matutinović se na nekoliko mjesta u svojem rukopisu vrlo kritički osvrće na karte Dalmacije svojih suvremenika iz čega je vidljivo da je pomno pratio rad kartografa koji su se bavili Dalmacijom¹⁰. Dobro su mu poznate karte s kraja mletačke vladavine, prije svega bakrorezna karta Dalmacije Melchiorija i Zavorea¹¹, za koju ističe da je puna pogrešaka kao i Zavoreova velika karta Dalmacije posvećena generalu Dumasu¹². Uz to navodi i nepoznatu kartu Dalmacije Josepha Carla Kindemanna, inače poznatog po

---

10 Usp. Ogledi, str. 157

11 Nuova carta topografica della Provincia di Dalmazia divisa ne suoi territori delineata dalli Signori Ingegneri Melchiori e Zavoreo. Venecija, 1787. Bakrorez u dva lista. Državni arhiv u Zadru, sign. 222

12 Topografia della Dalmazia Veneta per publico comando in parte retificata.../ Cap. Ing. Francesco Zavoreo, 1797., 1:190 000, rukopis u 3 lista. Ratni arhiv u Beču, sign. B.IX.a.453

kartama Štajerske¹³. Nadalje, bilo mu je poznato da su talijanski i francuski inženjeri 1806. obavili topografsku izmjeru Dalmacije temeljem čega su sastavili do tada najbolju i najdetaljniju kartu Dalmacije¹⁴. Također, znao je i da su Austrijanci tijekom tzv. prve austrijske uprave obavili kartiranje Boke i Dubrovnika s okolicom¹⁵. Dakle, Matutinović je raspolagao s vrlo aktualnim podacima o kartografskim radovima i o kartama koje su njima nastajale.

Iako je njegova informiranost o kartografskim radovima na području Dalmacije bila vrlo dobra, Matutinović je u pravilu imao uvid samo u karte namijenjene javnoj upotrebi, dok mu karte nastale za vojne potrebe nisu bile dostupne. Tako referirajući se na francusko-talijansku topografsku izmjeru Dalmacije u Ogledu navodi: “Talijanska je vlast dala izraditi kartu Dalmacije i pretpostavljam da bi morala biti točna, to više što su inženjerski časnici započeli njezinu izradbu 1806. godine, a završili je u svibnju 1809. Ne mogu izvijestiti o toj karti jer se čuva u arhivima francuske vlade koja nerado daje preslike svojim časnicima¹⁶. Dakle, Matutinović nije imao uvida u najbolju i najdetaljniju kartu Dalmacije toga vremena.

---

13 Koliko je autoru ovih redaka poznato, Kindermann nije sastavio ni jednu kartu Dalmacije. Matutinović vjerojatno misli na kartu Dalmacije objavljenu u Atlas des österreichischen Kaiserthums, Wien 1805., u kojoj je veći dio karata potpisivao upravo Kindermann. U tome se atlasu nalaze i dvije karte Dalmacije (sjeverni i južni dio) koje nisu potpisane. Usp. Johannes Dörflinger i Helga Hühnel: Atlantes Austriaci, Böhlau Verlag, Wien, sv. I, str. 46-47.

14 Carte militaire et marine de la Dalmatie comprenant la Dalmatie ex-Venetienne, la Republique de Raguse, les Bouches de Cattaro et les iles adjacentes. Reconnaissance militaire executee en 1806 par les ingeneures-Geographes francais et italiens. 1806-1807.

15 Vjerojatno misli na Karte des Gebietes der Republik Ragusa iz 1804. izradenu u mjerilu 1:115 200 te na Carte von Boche di Cattaro, Monte Negro und einen Theil von Albanien u mjerilu 1:150 000 koja nije datirana. ali je nastala tijekom prve austrijske uprave.

16 Ogleđi, str. 157

Sl. 2 Detalj Dubrovnika s okolicom na francusko-talijanskoj topografskoj karti iz 1806.

Ograničenost njegova uvida potvrđuju i daljnje činjenice koje navodi u Ogledu. Naime, govoreći o kvaliteti karata Dalmacije, o kojima ima vrlo loše mišljenje, kaže: „Karte Dalmacije općenito ne vrijede ništa“¹⁷. Pri tome svoje mišljenje temelji na kartama koje svakako nisu predstavljale najbolje karte toga vremena.

Tako se vrlo kritički osvrće na poštansku kartu Dalmacije Johanna von Crateyja¹⁸, upravitelja direkcije pošta u Zadru, za koju kaže da je najgora od svijeta, da mjesta na kojima Cratey označuje kolni put ne mogu proći ni koze te da je uz to dodao rudnike zlata i bazalta koji u Dalmaciji uopće ne postoje.

Iz svega navedenoga možemo zaključiti da je Matutinović bio iznimno dobro obaviješten o kartografskim radovima na području Dalmacije, no da istodobno sam nije imao uvid u najbolje karte nastale temeljem terenskih opažanja, a koje je u to vrijeme izrađivala vojska za svoje potrebe. Nadalje, iako Matutinović vrlo izravno kritizira točnost tadašnjih karata Dalmacije, moramo reći da je njegov kritični stav prema njegovim kartografskim prethodnicima subjektivan te da dijelom proizlazi iz potrebe da istakne kvalitetu svoje karte u odnosu na svoje prethodnike. Grandisova

17 Ogledi, str. 157

18 Neue Postkarte von k.k. Dalmatien, Albanien und der Republik Ragusa von Hrn. Johann Nepomuk von Cratey, gest. von I.W. Engleman, 1:420 000. 2 gest. Blatt, Wien, 1803.

karta Dalmacije nastala 1781. ili pak Zavoreova karta Dalmacije nastala neposredno nakon pada Mletačke Republike u mjerilu 1:190 000, koja je Matutinoviću bila dobro poznata, razmjerno su dobre kompilacije čije do-sege za velik dio teritorija koji je prikazao svojom kartom ni sam Matutinović nije nadmašivao.

Da je često uveličavao značenje svoje karte kritikom tuđih, potvrđuje i činjenica što je na više mjesta decidirano tvrdio da neki lokaliteti prije njega nikada nisu bili kartirani, što nije bila istina. Tako npr. tvrdi da Baćinsko jezero do tada nije bilo označeno ni na najboljim kartama,¹⁹ što jednostavno nije istina jer je ucrtano čak i na kartama za koje izričito tvrdi da ih je imao u ruci (npr. Zavoreova karta).

Drugi uzrok Matutinovićeva nazadovoljstva kartama Dalmacije proizlazi iz činjenice što je većina njih posve izostavljala područje bivše Dubrovačke Republike, a osobito mletačke Albanije, tj. Boku kotorsku, područja koja su njega osobno najviše zanimala. Naime, čak i najbolje karte mletačkog posjeda na istočnoj obali Jadrana (Grandisova, Zavoreova) u pravilu prikazuju obalu do Sutorine, posve izostavljajući istočnije predjele (mletačku Albaniju). Čak i kada se taj dio obale pojavljuje na kartama, on je značajno lošije prikazan od ostatka Dalmacije. Najbolji dokaz za to je upravo najbolja inačica Zavoreove karte Dalmacije iz 1811. koja vrlo detaljno prikazuje Dalmaciju, dok je područje Boke prikazano znatno slabije. Po svemu sudeći taj je dio obale Zavoreo samo dočrtao na svoju stariju kartu Dalmacije (starije inačice Zavoreove karte sastoje se iz 4 lista, a ona iz 1811. iz 5 listova!). To je rezultiralo time da Zavoreova karta razmjerno dobro prikazuje nekadašnje područje mletačke Dalmacije te razmjerno slabo područje bivše mletačke Albanije, što nije promaklo Matutinovićevu oštru oku. Upravo je ta činjenica vjerojatno osnažila Matutinovića da tom dijelu jadranske obale na svojoj karti posveti najveću pozornost.

Kada i kako je nastala Matutinovićeva karta

Jedno od ključnih pitanja u valorizaciji Matutinovićeva kartografskog djela jest kako i kada je nastala njegova karta i je li spomenuta karta Dalmacije jedini njegov kartografski rad. Kao što smo ranije naveli, sam Matutinović o tome ne donosi podatke u svojem rukopisu. Slijedeći tekst njegova rukopisa kao i podatke iz njegove biografije, razvidno je da su se uve-

---

19 Ogledi, str. 113

ti za rad u njegovu životu mijenjali naglo i nepredvidivo. Mnogo vremena za sustavni rad na terenu kakav je nužan za sastavljanje karte temeljene na vlastitim opažanjima i izmjerama, nije bilo. Ako i jest, moralo je to biti u njegovim ranijim danima. No uspoređujući sadržaj i konture njegove karte s nekim kartama njegovih prethodnika, imamo osnove sumnjati u to da je Matutinović osobno vršio izmjere terena (o tome više u idućem poglavlju). Njegova je karta svakako vrijedan doprinos napretku kartografskog i geografskog poznavanja terena mletačke Albanije, ali utjecaji nekih drugih kartografskih predložaka su više nego očiti. S obzirom na vrlo ograničenu raspoloživost vremena koju je Matutinović imao na terenu, kao i očitu sličnost njegove karte s nekim kartama njegovih suvremenika, vrlo je izvjesno da se Matutinović poslužio nekim kartografskim predlošcima kao temeljnom geografskom podlogom, koju je doradaivao, dopunjavao i ispravljao prema vlastitim podacima. To je u to vrijeme bio uobičajen postupak, te se u tom smislu Matutinoviću ne može osporavati njegovo autorstvo niti nesumnjiv doprinos u poboljšanju kartografske predodžbe pojedinih dijelova priobalja i otoka koje zahvaća njegova karta.

Drugo nedovoljno rasvijetljeno pitanje jest kada je spomenuta karta nastala. Na samoj karti naznačeno je da je izrađena u Parizu 30. rujna 1811. godine. Međutim, sasvim je izvjesno da je karta tada precrtana ili umnožena za potrebe rukopisa Oгледа koji nosi datum 25. listopada 1811. godine. Naime, Matutinović već u svom rukopisu Uspomene iz 1806. izričito spominje da je nacrtao kartu, dakle ona je postojala i u sklopu rukopisa iz 1806. godine. Mogući odgovor na to kada je karta izvorno nastala nudi njezin sadržaj te sam naslov karte. Naime, iako se Matutinovićev rukopis referira na područje čitavih Ilirskih provincija, karta prikazuje samo mali dio opisanih zemalja, točnije područje bivše Dubrovačke Republike i mletačke Albanije s time da se ustvari koncentrirala samo na prikaz Boke. Već na prvi pogled uočljiva je razlika u velikoj količini geografskog inventara za to područje u odnosu na okolna. Iz toga jasno proizlazi da je autor usmjeren upravo na područje Boke, dok je ostali prostor prikazan tek u funkciji prostornog kontekstualiziranja same Boke. Ta je činjenica sasvim razumljiva imajući u vidu lik i djelo Luje Matutinovića, časnika u mletačkoj, austrijskoj i potom francuskoj vojsci. Njegov interes za Boku bio je prvenstveno vojni, što je jasno i iz njegova rukopisa (čitavo poglavlje posvećuje mogućim pravcima napada na Boku). Naime, upravo je geopolitički osjetljiva Boka u Matutinovićeva doba bila ključem vojnog nadmetanja između imperijalnih sila Francuske, Austrije i Rusije, a ključni do-

gađaji dešavali su između 1805. i 1807. godine, kada Boku od Austrijanaca preuzimaju Francuzi, a potom je vojno 1806. osvajaju Rusi pod čijom će kontrolom ostati od 4. ožujka 1806. do 12. kolovoza 1807. godine. Upravo s obzirom na tu činjenicu valja sagledavati sadržaj Matutinovićeve karte koncentriran na Boku, a vjerojatno vrijeme njezina nastanka smjestiti u razdoblje ruske okupacije Boke. Takvu moguću dataciju potvrđuje i naslov karte u kojem se ističe da je karta nastala za potrebe plana napada na Boku, pa karta ustvari predstavlja prostor bojišnice između Francuza i Rusa 1806. godine. To dakako ne znači da je karta nastala oko 1806. bila finalna verzija. Sasvim je moguće da je karta kao i njegov prvotni rukopis s godinama doradivana ili dopunjavana pa je svoj finalni izgled i sadržaj dobila 1811. godine.

Geografski inventar karte

Imajući u vidu činjenicu da se Matutinovićeve karta koncentrira na područje Boke, većina geografskog inventara odnosi se upravo na taj prostor. Čitajući rukopis Oгледа, gotovo sve lokalitete koje spominje u rukopisu nalazimo na karti pa možemo zaključiti da je karta svakako nastala u funkciji praćenja činjenica iz teksta. To dakako ne vrijedi za većinu lokaliteta izvan Boke, gdje je inventar karte u odnosu na podatke iz rukopisa u potpunoj disproporciji.

Karta je crtana u mjerilu i u koordinatnom sustavu o čemu nam svjedoči olovkom pažljivo iscrtana mreža koordinata u podlozi karte, što potvrđuje da je konstruirana na matematičkoj osnovi, a ne od oka (*a la vue*).

Reljef je na karti predočen metodom šrafa odnosno crtkanja, sukladno tada uvriježenoj praksi utemeljenoj prvo u habsburškoj vojsci, a potom prihvaćenoj i od talijanskih i francuskih kartografa. Prikaz konfiguracije terena bio je ključan za potrebe vojske pa mu je sukladno tome i Matutinović posvetio odgovarajuću pozornost. Za potrebe isticanja trodimenzionalnosti terena, šrafiranje terena dopunio je i metodom sjenčanja padina. Rezultat nije izostao – reljef je prikazan vrlo plastično, s izrazitim dojmom trodimenzionalnosti.

Za kretanje vojske po terenu kao i kontrolu osvojenih teritorija hidrografska mreža također je od velike važnosti pa je i ona u području Boke prikazana iscrpno, s posebnom pozornošću za izvorišta pitke vode.

Prometnice je označio tankim smeđim linijama kategorizirajući ih međusobno, dok je granice označio crnim isprekidanim linijama. Kod prikaza granice u području Sutorine napravio je i pogrešku jer je sutorinski kordon stvoren 1699. kao osmanski izlaz na more pripojio austrijskoj odnosno francuskoj strani, povukavši jedinstvenu granicu tokom rječice Sutorine. Osim vanjske granice, za prostor Boke označena je i unutrašnja teritorijalna podjela na kontade.

Od toponima na karti nalazimo nazive mjesta, predjela, oronime, hidronime te oznake imena pojedinih izdvojenih kula i samostana. Jezik je na karti talijaniziran, često i kao takav iskrivljen, a nerijetko i krivo prepisan. Tako primjerice na karti umjesto Pella (tal. Lovćen) nalazimo oznaku Monte Sella.

Kartografski predlošci

Iz svega do sada navedenoga, jasno je da je Matutinovićeva karta rezultat vrlo predanog rada osobe koja je dobro poznavala teren i još bolje razumijevala potrebe vojske. Na karti je vrlo koncizno prikazano upravo ono važno za kretanje postrojbi i kontrolu teritorija. U tom smislu Matutinovićeva karta u odnosu na druge javno dostupne karte donosila je mnoštvo novosti kako s obzirom na vrstu obavijesti, tako i s obzirom na njihovu brojnost i kvalitetu. Iako je njegov doprinos u usavršavanju prikaza Boke nesumnjiv, ipak valja imati na umu da Matutinović vjerojatno ipak nije vršio samostalne izmjere terena u tome području. Naime, u to je vrijeme već postojao određen broj karata koje su to područje prikazivale razmjerno detaljno i koje su mu bile dostupne.

Koje je karte Matutinović mogao uzeti kao predložak? Tada svakako najbolja i najdetaljnija karta Dalmacije bila je topografska karta francuskih i talijanskih inženjera nastala 1806. i 1807. godine u mjerilu 1:100 000. Ona je prikazivala čitav prostor Dalmacije sve do granice s Albanijom u čak 48 listova. S obzirom na to da je Matutinovićeva karta vjerojatno nastala istodobno ili nešto ranije, malo je vjerojatno da ju je mogao koristiti. I sam kaže, govoreći o njoj, da se čuva u arhivu francuske vlade te da časnicima nije dostupna²⁰ (doduše jedan je primjerak očito ostao na terenu jer su na

---

20   Ogladi, str. 157.

njoj dočrtane ceste izgrađene do 1809. godine)²¹. Istodobno, hvaleći kvalitetu svoje karte, ne preže naglasiti da se upravo njegova karta savršeno nastavlja na spomenutu topografsku kartu, točno slijedeći njezina mjerila, što bi pretpostavilo da ju je ipak vidio²². Ipak, valja istaći da je ta izjava bila više dio Matutinovićeve nastojanja da pohvali svoju kartu jer ni mjerilom ni sadržajem dvije spomenute karte nemaju dodirnih točaka.

Druga temeljna karta Dalmacije toga doba svakako je ona iz pera Frane Zavorea na koju smo se također već referirali. Ona je Matutinoviću bila dobro poznata te se njome obilato koristio u svome radu. Naime, uspoređujući Matutinovićevu kartu s kartom Dalmacije Frane Zavorea, očite su podudarnosti. Matutinović i sam u Ogledima napominje da njegovu kartu ne treba zamjenjivati sa Zavoreovom, što potvrđuje njihovu očitu sličnost²³. Dakle, Matutinović se po svemu sudeći za konture obale i otoka te osnovni geografski sadržaj koristio Zavoreovom kartom koju je prema vlastitim podacima mjestimično nadopunjavao ili ispravljao.

Sl. 3 Detalj Matutinovićeve karte s prikazom područja nekadašnje Dubrovačke Republike

To se pak ne može reći za dio karte istočno od Prevlake koji se u Matutinovićevu slučaju znatno razlikuje od Zavoreova predloška, daleko ga nadmašujući po količini geografskog inventara. Upravo u toj činjenici Ma-

21 Na taj smo se primjerak koji se danas čuva u Ratnom arhivu u Beču referirali ranije.

22 Ogledi, str. 89.

23 Ogledi, str. 27

Matutinović temelji visoku ocjenu svoje karte, odnosno oštru kritiku drugih karata koje su tada bile u upotrebi. Za taj, najvažniji dio svoje karte, Matutinović se poslužio jednim starijim, pomalo zaboravljenim predloškom. Radi se bakroreznoj karti Boke koju je nacrtao Conte F. Secchia 1785. godine te potom otisnuo Lodovico Furlanetto u Veneciji, koja predstavlja svakako jednu od najboljih mletačkih kartografskih prikaza toga prostora²⁴. Njezina kvaliteta nije promakla ni kritičkom oku Luje Matutinovića.

Sl. 4 Isječak Zavoreove karte Dalmacije s prikazom dubrovačkog područja iz 1797.

Već na prvi pogled postoje očigledne sličnosti s obzirom na konture čitavog prostora kao i sam sadržaj – geografski inventar gotovo u potpunosti se podudara. Dakako, Matutinović je sadržaj Furlanettove karte dopunio i vlastitim podacima te sve skupa ucrtao na znatno egzaktniju fizičko-geografsku podlogu, što je rezultiralo unaprijeđenim i tehnički doradenijim kartografskim prikazom od predloška kojim se koristio. Istim predloškom Matutinović se poslužio i za prikaz Crne Gore za koju je podudarnost u toponimima gotovo 100%.

Usporedna tablica toponima za područje Boke na kartama Furlanetta i Matutinovića upućuju da je Furlanetto označio veći broj toponima no Matutinović, no Matutinović ih je točnije smještao u prostor. Naime, upravo konciznijom predodžbom fizičko-geografske osnove Matutinović je bio u mogućnosti točnije označiti brojne lokalitete koji su na Furlanettovoj karti

24 Nuova Carta topografica delle Bocche di Cattaro, Monte Negro e parte dell' Albania. Kartografska zbirka Hrvatskog državnog arhiva, sign. E.I.39

ucrtani od oka. Matutinović je unio i promjene u upravno-teritorijalnom ustroju Boke (Risanski i Perastanski teritorij spojen je s Kotorskim), što samo potvrđuje da je Furlanettovu kartu doživljavao samo kao predložak koji valja ispraviti i dopuniti boljim i potpunijim podacima. Uspoređujući pak grafiju toponima, uz talijanizaciju, na obje karte uočljiva je deformacija naziva, ali je ta deformacija veća kod Matutinovića. Ta činjenica upućuje na to da Matutinović nije sam upisivao toponime na kartu jer se isti toponimi spominju u njegovu rukopisu ispravno napisani.

Sl. 5 Matutinovićev prikaz Boke kotorske

Sl. 6 Boka na bakroreznoj karti koju je otisnuo Lodovico Furlanetto 1785. godine

Matutinović i Zavoreo – dvojica suvremenika ili više od toga

Jedno od važnih pitanja za razumijevanje nastanka Mautinovićeve karte jest i ono je li Lujo Matutinović osobno poznao Franu Zavoreo. Matutinović ga na nekoliko mjesta spominje u svojem rukopisu, ali uvijek posve neosobno, samo u kontekstu njegove karte Dalmacije. Frane Zavoreo bio je tada najpriznatiji domaći kartograf koji mu je mogao osigurati ne samo uvid u svoju kartu Dalmacije već i u druge najbolje karte toga vremena. Inačice Zavoreove karte Dalmacije nastale 1797. kao i ona iz 1811. nisu bile javno dostupne niti umnožene, što znači da se uvid u njih mogao dobiti u Beču ili u Zadru gdje su nastale. Je li Zavoreo osobno pokazao Matutinoviću svoje karte ili ih je Matutinović dobio na uvid temeljem svojih vojnih utjecaja negdje drugdje? Osim što ih je oboje povezivala ljubav prema Dalmaciji i kartografiji, životi te dvojice suvremenika isprepleteni su brojnim sličnostima. I Zavoreov život obilježila su podaništva te brojne prilagodbe imperijalnim promjenama na tlu Dalmacije.

Frane Zavoreo potječe iz ugledne šibenske obitelji (u pohvaćenom obliku poznate kao Zavorović). Rođen je 1752. u Veneciji od oca Nikole, mletačkog potpukovnika i majke Roze Burata²⁵. Stekao je visoko obrazovanje u građevinskoj struci, po svemu sudeći također u Veneciji. Stupa u mletačku službu kao graditelj i kartograf. Stariji 13 godina od Matutinovića koji se također školovao u Veneciji, možda se nije susreo s njim već tijekom školovanja, no u domovini su se njihovi putevi blisko isprepletali. Veći dio svog života Zavoreo provodi u Zadru radeći kao inženjer u najširem smislu riječi. Godine 1787. zajedno s Melchirijem sudjeluje u izradi karte Dalmacije, a krajem mletačke vladavine napreduje do generalnog direktora javnih radova²⁶. Taj je status Zavoreo zadržao i u vrijeme prve austrijske uprave, kada otpočinje intenzivne radove na projektiranju i izgradnji cesta u Dalmaciji. Istodobno, Matutinović je tijekom prve austrijske uprave ratovao na frontovima širom Europe. Povremeno se vraćajući u domovinu već je onda mogao susresti tada već visoko pozicioniranog

25 Niko Duboković Nadalini (1974): O gradnji cesta u Dalmaciji u doba Francuza. Prilozi za povijest otoka Hvara, br. IV, str. 68-79

26 Ovaj podatak saznajemo iz djela Paula Pisanija (1893): La Dalmatie de 1797-1815, Paris.

Zavorea. Iako o tome potencijalnom susretu nema pisanih dokaza, njihov susret u to vrijeme bio je posve moguć, čak i posve razumljiv s obzirom na brojne zajedničke profesionalne interese u praktičnim stvarima uređenja zemlje (iz Oglada se vidi da je Matutinovića uvelike zanimala problematika dalmatinskih cesta i izgradnje komunalne infrastrukture koji su bili osnova Zavoreova profesionalnog rada, a dodatno ih je povezivala i ljubav prema kartografiji).

Uspostavom francuske vlasti 1806. godine generalni providur Vincenzo Dandolo 15. ožujka 1807. donosi statut za dalmatinski inženjerski korpus na čelu kojeg se nalazi glavni inženjer čiju je funkciju već i prije faktičkog imenovanja obavljao Frane Zavoreo²⁷. Formalna promjena u Zavoreovu statusu nastaje tek uspostavom Ilirskih provincija. Tada je u Ljubljani kao vrhovni direktor javnih radova postavljen Blanchard, ali je Zavoreo ostao u Zadru na svojem mjestu glavnog inženjera za Dalmaciju. Tijekom prve austrijske uprave te sve do 1810. godine, kada radovi na cestama uvelike preuzima vojska, Zavoreo je kao glavni inženjer osobno projektirao i nadzirao gradnju cesta. U tom smislu posebno je zanimljiv podatak da primjerak topografske karte francusko-talijanske izmjere koji se danas čuva u Beču sadrži pomno doctranu opsežnu legendu s razradom cesta izgrađenih u austrijskom i francuskom razdoblju te doctranim izgrađenim cestama sve do 1809. godine. Intervencije na spomenutoj karti uvelike se poklapaju upravo s izvješćima o Zavoreovoj djelatnosti, pa nije isključeno da su nove ceste na toj karti doctrane upravo Zavoreovom rukom. Naime, doctran sadržaj karte nalikuje sastavnom dijelu izvješća, što bi značilo da je karta prethodno bila u Zadru. Upravo u to vrijeme, točnije između 1808. i 1810., u Zadru je boravio i Lujo Matutinović. To je ujedno razdoblje u kojem su se po prilici stvari ova dvojica ljubitelja karata gotovo morala susresti. Zavoreo je bio na vrhuncu karijere, Matutinović na svojevrsnom čekanju, raspoređen u Zadar, ali bez posebnog vojnog zaduženja, dakle s dovoljno slobodnog vremena da se posveti usavršavanju svojih kartografskih vještina. Zavoreo kao kartograf s velikim iskustvom već je ušao u svoje šezdesete godine, te je morao sa simpatijama promatrati mlađeg Matutinovića koji svaki slobodni trenutak koristi za pisanje i skiciranje svojih karata. Dakle, razdoblje između 1808. i 1810. bila je najbolja prilika za izmjenu iskustava kada je Matutinović mogao dobiti na uvid ne samo Zavoreove rukopisne karte već i francusko-talijansku topografsku kartu

---

27 Duboković Nadalini: O gradnji cesta, str. 70

Dalmacije na koju se u Oglecima naknadno osvrće tvrdeći da se njegova karta idealno nastavlja na tu kartu (isprva tvrdi da nije dostupna), što upućuje na promjenu u pristupu kartografskim izvorima koju mu je mogao najlakše osigurati upravo Zavoreo. U tom slučaju sasvim je moguće da se njihov susret imao ključnu ulogu i u Matutinovićevu kartografskom radu u kojem je Zavoreo mogao odigrati svojevrsnu ulogu, ako ne mentora-savjetnika, onda barem poticatelja njegovih daljnjih interesa u usavršavanju svojih kartografskih vještina.

Sudbina Luje Matutinovića prati i Matutinovićevu kartu

Teška sudbina koja je zadesila Luju Matutinovića pratila je i njegov rukopis zajedno s rukopisnom kartom u njemu. Nakon što je 1811. godine dovršio rukopis Oгледа, Matutinović boravi u Parizu na svoj trošak, čekajući povoljnu priliku da ga predstave Napoleonu. Nadao se da će imati priliku s Napoleonom progovoriti o problemu svoga statusa kao vojnog časnika u francuskoj službi koji već godinama nema pravog vojnog zaduženja i koji je zbog sudskih sporova već dugo živio posve društveno izoliran i zaboravljen. Primjerak Oгледа predao je 25. listopada 1814. u carski Topografski kabinet (*Dépôt de la Guerre, Cabinet Topographique du Roi*), vjerojatno sa željom da ga ravnatelj kabineta nakon čitanja preporuči Napoleonu²⁸. Na žalost, Napoleona su u to vrijeme posve zaokupljale pripreme za pohod na Rusiju, pa je situacija u Boki kotorskoj u tome trenutku pala u drugi plan. Jesen 1811. Napoleon je uglavnom proveo na području današnje Belgije i Nizozemske planirajući pohod prema Rusiji. Konačno, 1812. i sam Matutinović poslan je u Rusiju kao zapovjednik dvaju dalmatinskih bataljuna. Tako Napoleon nikada nije imao prilike vidjeti Matutinovićev rukopis i njegovu kartu koja je trebala poslužiti potiskivanju Rusa iz Boke kotorske. Ipak, 26. srpnja 1814. godine, u razdoblju nakon Napoleonove abdikacije, Matutinović je od Topografskog kabineta u Parizu uspio dobiti natrag rukopis s kartom pod izlikom da ga namjerava objaviti²⁹.

Nakon pada Napoleona i ponovne uspostave austrijske uprave u Dalmaciji, Matutinović se ponovno našao u podaništvu Habsburške Monarhije gdje je morao prolaziti višestruka ispitivanja, provjere iskaza i sl. u vezi

28 Usp. Ogleci, str. 42

29 O tome svjedoči pismo ravnatelja Kabineta Lapiéa kojim je uz dozvolu kraljevskog ministra dvora Matutinoviću vraćen rukopis Oгледа.

sa svojim činom i statusom u austrijskoj vojsci, mirovinom itd. Iako mu je 1819. priznat generalmajorski čin, nikada više nije dobio vojni raspored, što ga je duboko vrijeđalo (umirovljen je u istom činu 1824. godine)³⁰. Tijekom istraga u Beču 1818. i 1819. Matutinoviću je službeno oduzet rukopis Oглеda i pripadajuća rukopisna karta. Konačno karta je zajedno s rukopisom otkupljena za simboličnu svotu za potrebe Dvorskog ratnog vijeća i stavljeno *ad acta* gdje je sačuvana u svojoj anonimnosti sve do današnjih dana³¹.

Prilog: Usporedba bokokotorskih toponima za kartama Furlanetta i Matutinovića

FURLANETTO	MATUTINOVIĆ	DANAŠNJI NAZIV
Territorio di Castel Nuovo	Pianura di Kuti	
Petgiavori	-	Podjavori
Josica	-	Jošice
Sliebi	Sliabi	Žljebi
Mocrine	Mokrine	Mokrine
Kameno	-	Kameno
Lepetich	Leptich	Lepetići
Miossevich	Miovevich	Miševići
Kumbur	Kumbur	Kumbor
Podi	Podi	Podi
Xelenica F.	Pellenica	Zelenika
Cuti	Cutti	Kuti
Baosichi	Baosichi	Baošići
Ostrikam	Ostricam	Oštri kamen
Ceonovich	-	Gjenović
Grab	Grab	Grabi
La Blanca	La Bianca	Bijela
Pravica	Pravica	Pijavica?

30 Usp. Ogleđi, str. 54

31 Usp. Ogleđ, str. 56

Ploca	Pollaca	Ploča
Kamenare	-	Kamenari
Savina	-	Savina
Lazzaretti	Lazaretto	Lazareti
Cussevice	-	Kruševice
Castel Nuovo	Castel Nuovo	Herceg Novi
-	Voinovica Kutija	Igalo?
Territorio di Risano	-	
Molini	Molini	Mlini
Morigno	Morigno	Morinj
Ubli	-	Ubli
Buccovic	Buekovich	Bukovica
Costagnica	Costagniza	Kostanjica
Gjurichi	-	Gjurac
Crivoscie	Krivoski	Krivošije
Chenevac	Chenevac	Kneželaz
Ledenizze	Ledenisa	Ledenice
Risano	Risano	Risan
Sopot	-	Sopot
Territorio di Perasto	-	
Sterp	Sterp	Strp
Lipci	Lipico	Lipci
Perasto	Perasto	Perast
Glogovac	Glogovaz	Glogovac
Ubalac	Ubalaz	Ubalac
Rastovi	Rastovi	Rast
Gliaevich	Glievich	Gliačević?
Orahovac	-	Orahovac
Velibnich	Veliner	Velje Selo?
Gliuta	Gliuta	Ljuta
Territorio di Cattaro	-	
Gliuta	Ljuta	Ljuta

Eustachio	S. Eustachia	Dobrota (Sv. Eustahije)
S. Mateo	S. Mateo	Dobrota (Sv. Matej)
S. Elia	-	Dobrota (Sv. Ilija)
Dobrota	-	Dobrota
Spigliari	Spigliari	Špiljari
Cattaro	Cattaro	Kotor
Scagliari	Scagliare	Škaljari
Barda	Bordo	Brda
Cavac	Covacz	Kavač
Mercevac	-	Mrčevac
Bogdassichi	-	Bogdašić
Mula	Mula	Muo
Clicic?lu	-	?
Perzagno	Persagna	Prčanj
Marzep		Mržep
Marcovo?		Matković
Stolivo	Stoliva	Stoliv
La Catene	La Catene	Verige
Viechie Berdo	-	Vieće Brdo
Lastua	-	Lastva
Lepetane	Lepetance	Lepetane
Cinova luca	-	Donja Lastva
Opatovo	-	Opatovo
S. Roca	S. Rocho	danas Donja Lastva
Ctrniplat	-	?
Seglianovo T.	-	Željanov potok
Paucovo T.	-	?
Curieoue	Curieve	(na području Tivta)
Teodo	-	Tivat
Saline	Saline	Solila
Gliessevichi	Clicevich	Gjurašević

Kartoli	Kartoli	Krtalj
Craisichi	Craisiki	Krašići
Pristan	Pristan	Pristanj
Zabergie	Zabrigio	Zabrđe
Begalli	Berguli	Brguli
Babunci	Babuna	Babunci
Mardari	Mardari	Mrdari
Begovich	Begovich	Begovići
Rose	Rose	Rose
Tichi	Tichi	Tič
Clince	Clieene	Klinci
Mercovich	Merkovich	Mrkovi
Zambellich	Zambelich	Zambelić
Xanica	Xanica	Žanjica
Radovanich	-	Radovanić
Contea Tuicovich	Contea Tuigovich	
Trinita	S. Trinita	Utvrdna Trinita
Persice	Persica	?
Dub	Dub	Dub
Sutuara	Sutuara	Sutvara
Pelinovo	Pelina	Pelinovo
Tuicovich	Tuigovich	-
Sixichi	Suriki?	Šišići
Contea Gliubanovich	Contea Glubanovich	
Prieradi	Prieradi	Prijeradi
Gorovich	Gorovich	Gorovići
Svignistagni	Soigonislani	Svinjišta
Lastovgliani	Laitorliani	Lastva?
-	Prijevor	Prijevor
-	Suriki	Šišići
-	Xup	?
-	Convento Lastva	Lastva, manastir

Contea Lazzarovich	Contea Lazzarovich	
Vranovich	Vranovich	Vranović
Pobergiani	Pobrgiani	Podrđe
Glavaticich	Glovatic	Glavatičić
Kubassani	Kubazani	Kubasi
Contea Boicovich	Contea Boicovich	
Glavachiani	Glavachiani	Glavati
Kovaci	Kovachi	Kovači
Zagoriani	-	Zagora
S. Elia	-	Sv. Ilija
Crimovicani	Crimorchani	Krimovice
Vissegliani	-	Višnjevo
Secci	Secci	Jaz
Maini	Maini	
Ulaze	Ucacze	?
Gercane	-	Grnčani
Podostrog	Podostroi	Podostrog
Babindon	-	Babin do
Budua	Budua	Budva
Maxich	-	Mažić
Ivanovich	-	Ivanović
Laze	-	Lazović
Borete	-	Borete
-	Stagnievich	Stanjević
-	Dagovich	Dabković (u Paštrovićima)
-	Convento Maini	Manastir Maine (Podostrog)
Pobori	Le tre communi¹	
Veghe Selo	-	Velje Selo
Pribilovich	-	Pribilović
Stagnevich convento	Stagnevich convento	Stagnjević, manastir

Zecevi	-	Zečevo Selo
Braichi	-	
Petrovichi	Petrovich	Prentovići?
-	Maxich	Mažić (u Majinama)
Martinouich	Martinovich	Martinovići
Udlessichi	Uglisi	Uglješići
Pastrovichi	Pastrovich	
Brisno	-	?
Duglievo convento	Duglievo	Duljevo, manastir
Dacovich	Dagovich	Dabković
Podbabac	-	Podbabac
-	Babac	Babac
Slaignina	-	?
Vriesno	-	Vrijesno
Burete	-	Burete
Perzno	-	Pržno
Policaich	-	Podličak
Celoberda	-	Celobrdo
Mirovich	Marovich	Miljevo
Rustovo	Rustevo	Rustovo
Blixikuchie	-	Blizikuće
Prasquavica Con	-	Praskavica, manastir
Teudorovich	Teodorovich	Tudorović
Drobnich	Drobnich	Drobnić
Postupica	Rostupica	?
Gionas	Gionaz	Đjenasi
Molini	Molini	?
Ricca	Rieka	Rijeka
Nacherst	Mechertie	Krstac
Katun	-	Katun
Pastricinda	-	Paštrovići (Drobni Pijesak) ²

Lastva	-	Lastva (Petrovac)
Naberda	Kaberda	Brda
Xucvovica	Zazovica	Žukovica
Rexevichi	-	Reževići, manastir
Noossele	Novacallo	Novoselje
Calugerac	-	Kaluđerac
Canundo	Camindo	Buljarica
Gradista	Gradiste	Gradište, manastir
Biela Smoqua	-	Bijela Smokva
Glussice	-	?
Popovo Selo	Popovo Sello	Popovo Selo
Boscovich	-	Bošković (kula) ³
Kolac	-	Koljat
Becich	-	Bečići
Vito do	-	?
Burane	-	Burane
S Stefano	S. Stefano	Sveti Stefan
-	Sifodo	?
-	Grabovac	Grabovica
Monte Negro		
Zaghut	Zaghos	Zaljut
Cuce	Cuce	Cuce
Chieclich	-	Čeklići
Gnegusi	Gneguch	Njeguši
Verba	-	Vrba
Xagnevdo	-	Džanjev do
Bielosse	Biellosa	Bjeloši
Ocinichi	Oionochi	Očinci
Agne	Agne	Ugnji
Gliubotin	Gluobotin	Ljubotin
Utergh	Utreggh	Podgora (Utrg)
Tomich	Tomich	Tomići

Dobraceli	Dabarcheli	Brčeli
Optocichi	-	Optočić
Bukovik	Bukava	Bukovik
Glui do	Gludo	Glui do

- 1 Misli se na okruge Pobori, Maini u Braići
- 2 Zborno mjesto Paštrovića
- 3 Kula Vuka Boškovića

*LUJO MATUTINOVIĆ AND HIS ROLE MODELS
IN CARTOGRAPHY: BETWEEN IMPERIAL
CARTOGRAPHY AND ALLEGIANCE*

Mirela Slukan Altić

Original scientific paper

Institut društvenih znanosti Ivo Pilar

Marulićev trg 19/I, 10000Zagreb

Lujo Matutinović (1765, Krf - 1844, Split), Dalmatian major in the French service, at the very beginning of the 19th century composed two important handwritings, in which he described historic development, topography as well as political and economic situation of that period in our territory, which in 1806 happened to be under French administration. Thereby he enclosed a valuable hand-written map of south Dalmatia and the Bay of Kotor. He finished the first handwriting, entitled *Memoires Historiques Politiques et Militaires sur la Dalmatie*, on May 18, 1806. The handwriting, in a volume of 108 pages, contained a very self-confident inscription to his Majesty Napoleon the Great on even six pages, as well as the hand-written map, for which Matutinović in his handwriting said that it was the only map of this area worth the French generals' attention. After 1806 Matutinović continued to work on his handwriting and till 1811 the volume of the work grew up to no less than 422 pages and one paper of inscription to Napoleon, this time with much more allegiance intoned. The handwriting, which he concluded with October 25, 1811, was titled *Essai Historique, Géographique Politique, Civil et Militaire sur Les Provinces Illýriennes*. The issue was a topographic description of Illyrian provinces and Monte Negro, written with the feather of a native man who knew well the local circumstances, but also of an experienced general who, with his description, also brought a great range of military information crucial for the control of the area mentioned, as well as for its potential defence. Matutinović again enclosed the hand-written map of south Dalmatia and the Bay of Kotor, which is the subject of this work, to this handwriting. Analyzing Matutinović's map and comparing it to similar maps of his contemporaries, we present the thesis about its possible occurrence, contents, accuracy and possible models or cartographic patterns on the basis of which the map might have been composed. We also research the possible role and the purpose of the map in the context of the period of

French administration in Dalmatia and efforts to establish authority over the Bay of Kotor.

On the basis of the analysis mentioned, we conclude that this is a case of a map based on the maps of Matutinović's predecessors and contemporaries, first of all Frane Zavoro's map of Dalmatia and Conte F. Secchia's map of the Bay of Kotor. With his own knowledge of the terrain, Lujo Matutinović considerably improved and updated these maps. In this way, a rather detailed map of south Dalmatia and the Bay of Kotor came to be, which Matutinović submitted to Napoleon along with his handwriting, as a valuable source of information which might have helped the French army in taking possession of the Bay of Kotor, and which was, at the time the map had been completed, under the Russian occupation.

Key words: Lujo Matutinović, imperial cartography, French administration, Dalmatia, Bay of Kotor